

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 333/08-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. októbra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť J. B. (...), t. č. vo výkone väzby, zastúpeného advokátom JUDr. J. V., V., ktorou namieta porušenie čl. 5 Ústavy Slovenskej republiky a svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky uzneseniami Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 8 T 119/07 z 18. februára 2008 a zo 7. mája 2008, ako aj uzneseniami Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 3 To 64/2008 z 19. marca 2008 a sp. zn. 3 To 146/2008 z 11. júna 2008, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. júla 2008 doručená sťažnosť J. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie čl. 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 5

ústavy uzneseniami Okresného súdu Veľký Krtíš (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 8 T 119/07 z 18. februára 2008 a zo 7. mája 2008 (ďalej aj „napadnuté uznesenia okresného súdu“), ako aj uzneseniami Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 To 64/2008 z 19. marca 2008 a sp. zn. 3 To 146/2008 z 11. júna 2008 (ďalej aj „napadnuté uznesenia krajského súdu“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že krajský súd označenými uzneseniami zamietol sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniam okresného súdu sp. zn. 8 T 119/2007 z 18. februára a zo 7. mája 2008, ktorými boli zamietnuté jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu.

Sťažovateľ v sťažnosti podrobne opisuje skutkový stav, ktorý ho viedol k podaniu sťažnosti, a to od 23. februára 2007, keď bolo uznesením Okresného úradu vyšetrovania Policajného zboru V. začaté trestné stíhanie proti jeho osobe za prečin podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona, až do doručenia napadnutého uznesenia krajského súdu sp. zn. 3 To 146/2008 z 11. júna 2008 o zamietnutí jeho sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 8 T 119/2007 zo 7. mája 2008, ktorým bola zamietnutá jeho žiadosť o prepustenie z väzby.

Ďalej sťažovateľ cituje čl. 127 ods. 1 ústavy (kompetenčné ustanovenie zakladajúce právomoc ústavného súdu vrátane princípu subsidiarity), poukazuje aj na § 20 a § 50 zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) (náležitosti sťažnosti), na judikatúru ústavného súdu (napr. II. ÚS 55/98, avšak bez bližšieho ozrejmeneia väzby na ňu vo vzťahu k obsahu sťažnosti), ako aj na niektoré ustanovenia Trestného poriadku (§ 76, § 37 ods. 1).

V závere sťažnosti uviedol:

„Je zrejmé, že v prípravnom konaní boli porušené moje práva na obhajobu, kedy po dobu takmer 2 mesiacov od vzatia do väzby mi nebol ustanovený obhajca a tak isto doba trvania väzby v mojom prípade je podľa môjho názoru neoprávnená a umelo predlžovaná, pričom som namietal protiprávnosť ďalšieho trvania väzby z dôvodov procesných chýb,

ktoré sa udiali v mojom prípade z dôvodov toho, že podľa môjho názoru súd nekoná priebežne a pokiaľ je odročované pojednávanie v dlhších časových úsekoch, tak je zrejmé, že sa jedná na úkor legálnosti ďalšieho trvania väzby (...), pričom sa súdy nezaoberali ani mojim podaním zo dňa 10. 6. 2008, kde súd nerozhodol o mojej žiadosti o prepustenie z väzby, pretože táto sa v predmetnom spise nenachádzala s tým, že pokiaľ môj obhajca preukázal odtlačkom prezentačnej pečiatky, že táto moja sťažnosť bola riadne a včas doručená súdu, tak krajský súd na takéto pochybenie okresného súdu nereagoval

Obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy SR je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe, vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať, alebo ju naďalej v nej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach a nie na abstraktnej úvahe.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie vydal toto rozhodnutie:

„Krajský súd v Banskej Bystrici uzneseniami 3 To 64/2008 zo dňa 19. 3. 2008 a uznesením To 146/2008 zo dňa 11. 6. 2008, ktorým boli zamietnuté sťažnosti obvineného J. B. (...) proti uzneseniam Okresného súdu Veľký Krtíš 8 T 119/07 zo dňa 18. 2. 2008 a uzneseniami Okresného súdu 8 T 119/2007 zo dňa 7. 5. 2008 porušil jeho práva podľa čl. 5 Ústavy Slovenskej republiky ako aj základné právo podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje najmä na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv [(čl. 2 ods. 2 ústavy), napr. m. m. III. ÚS 2/05, II. ÚS 19/05]. Napriek kvalifikovanému právnomu zastúpeniu sťažovateľa bol petit sťažnosti formulovaný nejednoznačne. Keďže v záhlaví sťažnosti označil sťažovateľ ako porušovateľov svojho základného práva okresný súd a krajský súd, ústavný súd vymedzil predmet sťažnosti tak, že ním je tvrdenie sťažovateľa o porušení čl. 5 ústavy, ako aj jeho základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy uzneseniami okresného súdu sp. zn. 8 T 119/07 z 18. februára 2008 a zo 7. mája 2008, ako aj uzneseniami krajského súdu sp. zn. 3 To 64/2008 z 19. marca 2008 a sp. zn. 3 To 146/2008 z 11. júna 2008.

Podľa čl. 5 ústavy nadobúdanie a stratu štátneho občianstva Slovenskej republiky ustanoví zákon (ods. 1). Nikomu nemožno odňať štátne občianstvo Slovenskej republiky proti jeho vôli (ods. 2).

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

1. K namietanému porušeniu čl. 5 ústavy a základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy uzneseniami okresného súdu sp. zn. 8 T 119/07 z 18. februára 2008 a zo 7. mája 2008

Pri posudzovaní tejto časti sťažnosti ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť svoje subsidiárne postavenie pri ochrane ústavnosti. Z už citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

V danom prípade bol sťažovateľ oprávnený podať proti napadnutým uzneseniam okresného súdu sťažnosti, o ktorých bol v zmysle príslušných ustanovení Trestného poriadku oprávnený rozhodnúť krajský súd, čo v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu rozhodovať o ústavnosti uznesení okresného súdu sp. zn. 8 T 119/07 z 18. februára 2008 a zo 7. mája 2008, a preto v tejto časti ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

2. K namietanému porušeniu čl. 5 ústavy a základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 3 To 64/2008 z 19. marca 2008

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde jednou z podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie pred ústavným súdom podľa čl. 127 ústavy je jej podanie v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, ktorým malo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody. Zmeškanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pričom zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (m. m. III. ÚS 124/04, IV. ÚS 14/03).

Z uvedeného je zrejmé, že sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. III. ÚS 114/03, IV. ÚS 236/03).

Zo zistenia ústavného súdu vyplýva, že uznesenie krajského súdu sp. zn. 3 To 64/2008 z 19. marca 2008 bolo sťažovateľovi doručené 1. apríla 2008 a jeho obhajcovi 31. marca 2008.

Ústavný súd konštatuje, že vo vzťahu k namietanému porušeniu sťažovateľom označeného článku ústavy a základného práva uznesením krajského súdu sp. zn. 3 To 64/2008 z 19. marca 2008 je sťažnosť odovzdaná na poštovú prepravu 22. júla 2008 podaná zjavne po uplynutí lehoty ustanovenej pre takýto druh konania. Preto ju ústavný súd v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako oneskorene podanú.

3. K namietanému porušeniu čl. 5 ústavy a základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy uznesením krajského súdu sp. zn. 3 To 146/2008 z 11. júna 2008

3.1 Sťažovateľ v sťažnosti namietal aj porušenie čl. 5 ústavy (nadobúdanie a strata štátneho občianstva), pričom bol ústavným súdom vyzvaný na zosúladenie petitu sťažnosti s jej odôvodnením, keďže obsah čl. 5 ústavy, porušenie ktorého namietal, nekorešpondoval s odôvodnením jeho sťažnosti. Napriek uvedenému aj vo vyjadrení z 22. septembra 2008, ktorým právny zástupca sťažovateľa reagoval na výzvu ústavného súdu, upresnil petit sťažnosti tak, že v texte ponechal aj čl. 5 ústavy.

V zmysle ustálenej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jedným z dôvodov odmietnutia sťažnosti je zjavná neopodstatnenosť, ktorú možno vysloviť, ak ústavný súd nezistí priamu príčinnú súvislosť medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej (napr. I. ÚS 20/97, I. ÚS 87/97, I. ÚS 93/97, I. ÚS 24/98, II. ÚS 214/05, III. ÚS 248/05).

Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, III. ÚS 77/05, III. ÚS 198/07).

Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd pri preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu nezistil príčinnú súvislosť s namietaným porušením čl. 5 ústavy, bolo treba sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú (napr. rozhodnutie III. ÚS 138/02).

3.2 Sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy aj tým, že „sa súdy nezaoberali... podaním zo dňa 10. 6. 2008, kde súd nerozhodol o mojej žiadosti o prepustenie z väzby, pretože táto sa v predmetnom spise nenachádzala s tým, že pokiaľ môj obhajca preukázal odtlačkom prezentačnej pečiatky, že táto moja sťažnosť bola riadne a včas doručená súdu, tak krajský súd na takéto pochybenie okresného súdu nereagoval“.

Podľa sťažovateľa porušenie jeho označeného základného práva spočíva v tom, že krajský súd v uznesení z 11. júna 2008 „na pochybenie okresného súdu“, ktorý nerozhodol o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 10. júna 2008, „nereagoval“.

Ústavný súd si v rámci prípravy predbežného prerokovania veci vyžiadal vyjadrenia okresného súdu a krajského súdu.

Okresný súd vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr. 754/08 z 26. augusta 2008 k uvedenému uviedol:

„Pokiaľ ide o podanie obžalovaného zo dňa 10. 06. 2008, ktorým sa mal domáhať prepustenia z väzby na slobodu, toto podanie sa v spise sp. zn. 8 T 119/2007 nenachádza. V spise je zažurnalizované podanie obžalovaného z 09. 06. 2008 označené ako Doplnenie žiadosti, ktoré bolo doručené Krajskému súdu v B. Bystrici dňa 10. 06. 2008.“

Krajský súd sa vyjadril listom sp. zn. Spr. 1359/08 z 3. septembra 2008, v ktorom uviedol:

«Okresný súd rozhodol o žiadosti obžalovaného o prepustenie z väzby na slobodu 7. 5. 2008 tak, že jeho žiadosť zamietol podľa § 79 ods. 3 Tr. por. Obžalovaný podal proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť v písomnej forme a krajský súd určil termín neverejného zasadnutia v tejto veci na 11. 6. 2008. Deň predtým, teda 10. 6. 2008, bolo krajskému súdu doručené písomné podanie obžalovaného s názvom a aj obsahom písomnosti ako „doplnenie sťažnosti“ obžalovaného podanej proti uzneseniu okresného súdu zo 7. 5. 2008. V tomto podaní sa obžalovaný zaoberá údajnými prietahmi vo veci samej, tiež v konaní o väzbe, ktoré prietahy vznikli bez jeho zavinenia. Krajský súd v rámci konania o sťažnosti nezistil prietahy v konaní v takej forme, že by boli zavinené subjektívne konaním okresného alebo krajského súdu a tieto námietky krajský súd považoval v súvislosti s rozhodovaním o väzbe za neopodstatnené a nemajúce vplyv na dôvodnosť trvania väzby u obžalovaného v danej konkrétnej veci.

Podanie obžalovaného z 10. 6. 2008 nebolo teda formulované a ani nazvané ako nová žiadosť o prepustenie z väzby a v tomto období od 7. 5. 2008 do 11. 6. 2008 nebola preukázateľne okresnému súdu a ani krajskému súdu doručená žiadna iná žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, o ktorej by sa nekonalo. V predmetnom štádiu konania ani nebolo dokladované obhajcom alebo obžalovaným, že by iná žiadosť bola podaná či už na okresnom, alebo krajskom súde. Tvrdenie obžalovaného, resp. jeho obhajcu v podaní na Ústavnom súde SR považujeme za nepravdivé a nepodložené žiadnym dôkazom.»

V súvislosti s uvedeným krajský súd poukázal na § 79 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhoví, predloží ju bez meškania so svojím stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, o čom upovedomí obvineného a jeho obhajcu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju obvinený, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí tridsiatich dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť.

Z citovaného ustanovenia potom podľa vyjadrenia krajského súdu vyplýva, že ak *„by aj bol obžalovaný podal novú žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu dňa 10. 6. 2008, resp. v čase pred právoplatným rozhodnutím súdu o jeho predchádzajúcej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, bez splnenia podmienky § 79 ods. 3 Tr. por. o nových dôvodoch žiadosti, okresný súd by jednoznačne o tejto žiadosti nerozhodoval pre prekážku uvedenú v § 79 ods. 3 Tr. por. a krajský súd rovnako z dôvodu, že išlo o podanie na krajskom súde vo veci žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu a nebol by vecne príslušný na rozhodnutie ako odvolací súd on, ale súd prvého stupňa vo veci konajúci.*

Podľa súdneho výkladu ust. § 79 ods. 3 Tr. por. okresný súd by o žiadosti obžalovaného o prepustenie z väzby na slobodu vôbec nerozhodoval, poukazujúcich aj na stanoviská a judikatúru Najvyššieho súdu SR.“

S uvedenou argumentáciou sa ústavný súd stotožnil v celom rozsahu a konštatoval, že nezistil skutočnosti, ktoré by nasvedčovali možnému porušeniu označeného základného práva sťažovateľa.

Ústavný súd s poukazom na už uvedenú judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa zjavnej neopodstatnenosti preto odmietol aj túto časť sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

3.3 Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy tým, že v prípravnom konaní mu *„po dobu takmer 2 mesiacov od vzatia do väzby... nebol*

ustanovený obhajca“. Tento mu bol ustanovený až 18. apríla 2007, s ktorým sa „prvýkrát... kontaktoval... až dňa 25. 4. 2007, kedy... k veci za jeho prítomnosti aj vypovedal“.

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojho označeného základného práva v prípravnom konaní, t. j. postupom vyšetrovateľa Policajného zboru, pričom za rozhodnutie, ktorým malo dôjsť k porušeniu tohto základného práva, označuje rozhodnutie krajského súdu, ktorým bolo rozhodnuté o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o zamietnutí jeho žiadosti o prepustenie z väzby, t. j. ktorým bolo rozhodnuté o jeho osobnej slobode.

Keďže neexistuje príčinná súvislosť medzi namietaným porušením sťažovateľom označeného základného práva a napadnutým uznesením krajského súdu, ktoré vôbec nebolo spôsobilé porušiť označené základné právo sťažovateľa, ústavný súd odmietol túto časť sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

3.4 Podstatou ďalšej sťažovateľovej námietky je tvrdenie, že napadnuté uznesenie krajského súdu, ktorým bola jeho sťažnosť proti prvostupňovému rozhodnutiu okresného súdu o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby, nie je založené na konkrétnych skutočnostiach, ale na abstraktnej úvahe súdu, t. j. nie je riadne odôvodnené, čo podľa jeho názoru znamená porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 ústavy.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu je zrejmé, že z práva nebyť vo väzbe z iného ako zo zákonného dôvodu a na základe rozhodnutia sudcu alebo súdu vyplýva priama spojitosť zákonného väzobného dôvodu s rozhodnutím sudcu alebo súdu nielen pri vzatí do väzby, ale aj počas jej trvania. Obvinený môže byť do väzby vzatý a v nej držaný len z tých zákonných dôvodov, ktoré sú uvedené vo výrokoch súdnych rozhodnutí (III. ÚS 7/00, III. ÚS 77/05).

Ústavný súd s poukazom na svoju doterajšiu rozhodovaciu činnosť uvádza, že v prípadoch, v ktorých sa už aj v minulosti zaoberal možným porušením základného práva na osobnú slobodu v zmysle čl. 17 ústavy rozhodnutím súdu konajúceho o zákonnosti

väzby, konštatoval, že otázka, či je väzba zákonná, má byť vyriešená nielen s poukazom na vnútroštátny zákon, ale aj na znenie Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) (III. ÚS 79/02, III. ÚS 77/05).

Ústavný súd už v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou taktiež konštatoval, že v ustanovení čl. 17 ods. 5 ústavy týkajúceho sa práva na osobnú slobodu (čl. 17 ods. 1 ústavy) je obsiahnuté aj právo obvineného podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho väzby a nariadil prepustenie obvineného, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú (resp. primeranú dobu) alebo byť prepustený počas konania. V označených ustanoveniach ústavy sú teda obsiahnuté obdobné práva ako tie, ktoré vyplývajú z čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05).

Rešpektovanie základného práva garantovaného v ustanovení čl. 17 ods. 5 ústavy u osoby pozbavenej osobnej slobody väzbou preto nevyhnutne zahŕňa zabezpečenie základných procesných záruk vyžadovaných v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru v konaní súdu, ktorého predmetom je rozhodovanie o ďalšom trvaní väzby obvineného.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Dohovor vo svojom čl. 5 zakotvuje právo na slobodu a bezpečnosť. Je evidentné, že čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru sa svojím obsahom týkajú osobnej slobody jednotlivca. Rozdielom v znení týchto článkov je použitá terminológia, keď čl. 5 dohovoru výslovne priznáva právo či nárok súvisiaci s osobnou slobodou, zatiaľ čo čl. 17 ústavy takéto termíny nepoužíva, ale ustanovuje jasné limity pre štát v prípade zásahov do osobnej slobody jednotlivca. To však neznamená, že z čl. 17 ústavy nevyplývajú práva alebo oprávnenia konkrétnej osoby, naopak, tieto práva sú tam zakotvené a možno ich vyvodzovať výkladom.

Z hľadiska čl. 5 ods. 4 dohovoru má osoba vo väzbe právo na preskúmanie hmotných a procesných podmienok väzby, ktoré sú určujúce na posúdenie jej zákonnosti. Požiadavka preskúmania hmotných podmienok znamená povinnosť preskúmať okolnosti svedčiace pre a proti väzbe a rozhodnúť s poukazom na právne kritériá, či sú dané dôvody opodstatňujúce väzbu, ako aj prepustiť osobu na slobodu, pokiaľ také dôvody neexistujú (napr. rozsudok Schiesser v. Švajčiarsko zo 4. decembra 1979).

Na základe uvedeného treba konštatovať, že aj z čl. 17 ods. 2 ústavy, porušenie ktorého však sťažovateľ v petite svojej sťažnosti nenamietal, vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. Vo vzťahu k posudzovanému prípadu ústavný súd zdôrazňuje, že s týmto konštatovaním úzko súvisí aj obsah základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy, z ktorého vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy.

Krajský súd v napadnutom uznesení uviedol:

„V prvom rade treba zdôrazniť, že obžalovaný je trestne stíhaný pre viacej skutkov a trestných činov, ktoré sú obžalobou kvalifikované ako zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, 2 písm. a) Tr. zák. sčasti dokonanej a sčasti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák., ďalej zo zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, 2 písm. a) Tr. zák. sčasti dokonalého a sčasti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák. a z prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, 2 písm. d) Tr. zák., ktorých sa mal dopustiť 21. 2. 2006, 18. 3. 2006, 11. 12. 2006 a 18. 12. 2006 spôsobom bližšie popísaným aj v napadnutom uznesení.

Z doteraz vykonaného dokazovania v prípravnom konaní, ale aj na hlavnom pojednávaní treba uviesť, že skutočne obžalovaný priznal, alebo uznal vinu pokiaľ ide o majetkovú trestnú činnosť, kladenú mu za vinu obžalobou, priedahy v konaní na hlavnom

pojednávani spočívajú v náročnosti zabezpečovania svedkov a ďalších dôkazov na hlavnom pojednávaní, a teda sú mimo subjektívneho zavinenia sudcom okresného súdu. Na druhej strane s prihliadnutím na rozsah a charakter trestnej činnosti, hlavne pokiaľ ide o násilnú trestnú činnosť, ktorej spáchanie obžalovaný popiera, treba zdôrazniť, že v tomto smere taktiež možno z doteraz vykonaného dokazovania dôvodne predpokladať, že obžalovaný je páchatelom aj týchto skutkov. Dokazovanie na hlavnom pojednávaní nie je možné vyhodnotiť v prospech obžalovaného, ako sa toho domáha obžalovaný, pokiaľ ide o násilnú trestnú činnosť, pretože neboli na hlavnom pojednávaní produkované žiadne také dôkazy, ktoré by vážnejším spôsobom spochybňovali dôvodnosť podozrenia, že obžalovaný je páchatelom aj týchto skutkov násilnej trestnej činnosti.

Z týchto dôvodov, s poukazom na dôvody v predchádzajúcich uznesenia, naďalej pretrváva obava, že obžalovaný by v prípade prepustenia z väzby na slobodu mohol pokračovať v páchaní trestnej činnosti, nielen násilnej, sexuálneho charakteru, ale aj majetkovej trestnej činnosti, čím sú dané dôvody väzby v zmysle ustanovenia § 71 ods. 1.

Z týchto dôvodov nebolo možné teraz a ani v minulých rozhodnutiach prijať sľub obžalovaného, nakoľko náhradu za väzbu ponúknutú obžalovaným v zmysle § 80 ods. 1 písm. b) Tr. por.

Nie je možné akceptovať ani námietky obžalovaného v zmysle procesných pochybení pri rozhodovaní o jeho žiadosti, resp. dĺžke trvania väzby, a To od 23. 2. 2007, ktorým dňom bol vzatý do väzby uznesením Okresného súdu vo Veľkom Krtiši z 26. 2. 2007 sp. zn. Tp 5/2007 z dôvodov ustanovenia § 71 ods. 1 písm. c) Tr. por.“

V závere napadnutého uznesenia krajský súd konštatoval, že uznesenie súdu prvého stupňa považuje v celom rozsahu za zákonné a sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú zamietol.

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Skutkové a právne závery všeobecného súdu by mohli byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery všeobecného súdu boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň

by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 315/05).

Ústavný súd konštatuje, že z napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, ktoré skutočnosti tvorili podklad na jeho rozhodnutie, akými ustanoveniami zákona sa riadil a k akému právnemu záveru odôvodnenému skutkovými okolnosťami dospel. Keďže úlohou ústavného súdu je sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd, nemôže zasahovať do ich skutkových a právnych záverov, ak ich z danej perspektívy možno pokladať za udržateľné. A práve aj v tomto smere sa rozhodnutie krajského súdu z hľadiska sťažovateľovej námietky o neexistencii zákonných dôvodov ďalšieho trvania väzby javí ako akceptovateľné.

Pokiaľ ide o fakt, že krajský súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia odkázal aj na dôvody uvedené v predchádzajúcich uzneseniach, ústavný súd uvádza, že spôsob takejto formulácie odôvodnenia z hľadiska jeho preskúmateľnosti považuje za prípustný, pretože obsah predchádzajúcich rozhodnutí je dotknutým stranám známy ich oznámením, prípadne môže byť známy využitím inštitútu nazretia do spisu (obdobne III. ÚS 241/07, II. ÚS 271/07, I. ÚS 92/08).

Po preskúmaní spôsobu a rozsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu a s ohľadom na dôvody, ktoré sťažovateľ uviedol v predmetnej sťažnosti, ústavný súd nezistil, že by z tohto rozhodnutia vyplývala jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Ústavný súd vzhľadom na uvedené skutočnosti nedospel k názoru, že by skutkové alebo právne závery krajského súdu bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s označeným článkom ústavy.

Ústavný súd je preto toho názoru, že namietanému rozhodnutiu krajského súdu sp. zn. 3 To 146/2008 z 11. júna 2008, ktorým bola zamietnutá sťažovateľova sťažnosť proti prvostupňovému rozhodnutiu o zamietnutí jeho žiadosti o prepustenie z väzby, nemožno vytknúť také pochybenia, ktoré by signalizovali príčinnú súvislosť s prípadným porušením sťažovateľovho základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy.

S prihliadnutím na už uvedené možno napadnuté rozhodnutie krajského súdu ako celok po jeho preskúmaní považovať za ústavne akceptovateľné.

Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť sťažovateľa už na predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj v tejto časti odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. októbra 2008